Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/220

30.1.2026

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2026/220,

29. jaanuar 2026,

millega kehtestatakse terviseohutuse komitees toimuva teabevahetuse, konsulteerimise ja reageerimise koordineerimise ühetaoliseks rakendamiseks vajalikud menetlused ning muudetakse rakendusotsust (EL) 2017/253

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrust (EL) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL, ([1]) eriti selle artikli 21 lõiget 5,

ning arvestades järgmist:

(1) Määrus (EL) 2022/2371 tugineb COVID-19 pandeemiast saadud kogemustele, sealhulgas seoses vajadusega tihedalt koordineerida tõsistele piiriülestele terviseohtudele reageerimist terviseohutuse komitees.

(2) Varajase hoiatamise ja reageerimise süsteem (EWRS) peaks olema peamine vahend, mille kaudu taotletakse tõsise piiriülese terviseohu korral konsulteerimist ja sellisele ohule reageerimise koordineerimist terviseohutuse komitees ning vahetatakse selle ohuga seotud teavet, eelkõige sellist, mis vastab vähemalt salastatustasemele „tundlik, kuid salastamata teave“ ([2]). Selline taotlemine ja teabevahetus võivad toimuda ka terviseohutuse komitee koosolekul. Lisaks võib konsulteerimis- ja koordineerimistaotluse esitada terviseohutuse komitee sekretariaadile.

(3) Kui tekib või areneb tõsine piiriülene terviseoht, mis vastab määruse (EL) 2022/2371 artikli 19 lõikes 1 kindlaks määratud kriteeriumidele, peavad riiklikud pädevad asutused või komisjon edastama EWRSis hoiatusteate. Kooskõlas rahvusvaheliste tervise-eeskirjadega (IHR 2005) ([3]) on Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) osalisriigid kohustatud teavitama WHOd 24 tunni jooksul pärast rahvatervisealase teabe hindamist sündmusest, mis võib kujutada endast rahvusvahelise tähtsusega rahvatervisealast hädaolukorda. Kui riiklikud pädevad asutused teavitavad WHOd, peavad nad samal ajal edastama EWRSis hoiatusteate, tingimusel et asjaomane oht kuulub määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõikes 1 osutatud ohtude hulka. Et võimaldada samaaegset teavitamist, võivad riiklikud pädevad asutused edastada EWRSis esitatud teate WHO IHRi koordinatsioonikeskusele.

(4) Kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 21 lõikega 1 peavad liikmesriigid sama määruse artikli 19 kohaselt esitatud hoiatusteate järel ning komisjoni või liikmesriigi taotluse korral ja tuginedes kättesaadavale teabele, sealhulgas artiklis 19 osutatud teabele ja artiklis 20 osutatud riskihinnangutele, konsulteerima üksteisega ning koordineerima oma tegevust terviseohutuse komitees ja koostöös komisjoniga seoses liikmesriikide reageerimisega, riski- ja kriisiteavitusega, et anda kooskõlastatud ja koordineeritud teavet, arvamuste ja suuniste vastuvõtmisega ning kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra toetamisega, kui see kord aktiveeritakse. Kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõikega 4 võib liikmesriik või komisjon erandlikes hädaolukordades taotleda artikli 2 lõikes 1 nimetamata tõsistele piiriülestele terviseohtudele reageerimise koordineerimist terviseohutuse komitees, kui leitakse, et seni võetud rahvatervisemeetmed ei ole osutunud inimeste tervise kaitse kõrge taseme tagamiseks piisavaks.

([1]) ELT L 314, 6.12.2022, lk 26, ELI; http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj.
([2]) Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/443/oj).
([3]) Rahvusvaheliste tervise-eeskirjade (IHR 2005) artikli 6 lõige 1.

(5) Liikmesriigid ja komisjon peaksid enne seda, kui nad taotlevad tõsise piiriülese terviseohu korral konsulteerimist ja sellisele ohule reageerimise koordineerimist terviseohutuse komitees, hindama sellise konsulteerimise ja koordineerimise vajadust. Kui taotlus on esitatud, peaks komisjon kõnealuse konsulteerimise ja koordineerimise viivitamata korraldama.

(6) Selleks et liikmesriigid ja komisjon saaksid hinnata vajadust terviseohutuse komitees konsulteerida ja reageerimist koordineerida, tuleks hoiatusteates täpsustada põhjused, miks on jõutud järeldusele, et tõsise piiriülese terviseohu tekkimine või arenemine vastab määruse (EL) 2022/2371 artikli 19 lõike 1 kriteeriumidele.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 21 lõigetega 2 ja 3 peab liikmesriik juhul, kui ta kavatseb vastu võtta rahvatervisemeetmed tõsisele piiriülesele terviseohule reageerimiseks või sellised meetmed lõpetada, teavitama sellest terviseohutuse komitee raames ning seal sel teemal konsulteerima ja koordineerima.

(8) Reageerimise koordineerimisel on väga oluline vahetada õigel ajal teavet tõsise piiriülese terviseohu ja rahvatervise-meetmete kohta. Liikmesriigid peaksid looma tõhusad teabevahetuskanalid asjaomaste pädevate asutuste vahel. Arvestades tervisega seotud kriiside keerukust, on tõhusaks ja proportsionaalseks reageerimiseks vaja valdkonnaülest koostööd kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega.

(9) Kui on esitatud tõsise piiriülese terviseohu korral konsulteerimise ja sellisele ohule reageerimise koordineerimise taotlus, peaks komisjon kutsuma üles konsulteerimisele terviseohutuse komitees. See konsulteerimine peaks üldjuhul toimuma hiljemalt 48 tundi pärast taotluse saamist. Seda ajavahemikku peaks siiski olema võimalik kohandada sõltuvalt taotlusega seotud olukorra pakilisusest või ohu tõsidusastmest.

(10) Enne tõsisele piiriülesele terviseohule reageerimiseks rahvatervisemeetmete võtmist või selliste meetmete lõpetamist peaksid liikmesriigid võimalikult kiiresti ja vähemalt 14 päeva ette teavitama teisi liikmesriike terviseohutuse komitees nende meetmete laadist, eesmärgist ja ulatusest ning seal nendega nimetatud tähtaja jooksul sel teemal konsulteerima ja koordineerima. Rahvatervisemeetmete viivitamatu vastuvõtmise või lõpetamise korral peaksid liikmesriigid teavitama teisi liikmesriike ja komisjoni kohe ja hiljemalt 24 tunni jooksul pärast nende meetmete vastuvõtmist või lõpetamist.

(11) Kuna tõhusa reageerimise jaoks on väga oluline täpne teave ning õigeaegne suhtlemine üldsuse ja sidusrühmadega, näiteks tervishoiu- ja rahvatervisetöötajatega, tuleks käesoleva määrusega ette näha menetlus teabevahetusmeetmete kohta teabe jagamiseks ning järjepidevate ja koordineeritud riski- ja kriisiteavitussõnumite väljatöötamiseks terviseohutuse komitees.

(12) Kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) eesmärk on tagada liidu ja liikmesriikide tegevuse sidusus ja vastastikune täiendavus nõukogus solidaarsusklausli jõustamise korral, nagu on osutatud nõukogu otsuses 2014/415/EL ([4]). IPCR võimaldab ulatusliku mõju või poliitilise tähtsusega kriiside puhul kiiret koordineerimist ja reageerimist liidu poliitilisel tasandil ([5]). Kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 21 lõikega 1 peavad liikmesriigid komisjoni või liikmesriigi taotluse korral ning kättesaadavale teabele tuginedes konsulteerima üksteisega ning koordineerima oma tegevust terviseohutuse komitee raames seoses IPCRi toetamisega, sealhulgas teabevahetuse ning oma arvamuste ja suuniste jagamise kaudu. Terviseohutuse komitee sekretariaat peaks tegema koostööd IPCRi sekretariaadiga, et tagada sidusad ja tõhusad meetmed ning vältida töö dubleerimist.

(13) Kuna käesoleva määrusega ajakohastatakse osa komisjoni rakendusotsusest (EL) 2017/253, ([6]) tuleks kõnealuse otsuse artiklid 2 ja 4–6 välja jätta.

(14) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas tõsiste piiriüleste terviseohtude komitee arvamusega,

([4]) Nõukogu 24. juuni 2014. aasta otsus 2014/415/EL solidaarsusklausli liidupoolse rakendamise korra kohta (ELT L 192, 1.7.2014, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/415/oj).

([5]) Nõukogu 11. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1993, mis käsitleb ELi integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele (ELT L 320, 17.12.2018, lk 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/1993/oj).

([6]) Komisjoni 13. veebruari 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/253, milles sätestatakse hoiatusteadete saatmise kord osana varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemist, mis on loodud seoses tõsiste piiriüleste terviseohtudega ning teabevahetuseks, konsulteerimiseks ja kõnealustele ohtudele reageerimise koordineerimiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusele nr 1082/2013/EL (ELT L 37, 14.2.2017, lk 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/253/oj).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse menetlused, mis on vajalikud teabevahetuse, konsulteerimise ja reageerimise koordineerimise ühetaoliseks rakendamiseks terviseohutuse komitees, kui on esitatud hoiatusteade vastavalt määruse (EL) 2022/2371 artiklile 19 või komisjoni või liikmesriigi taotlus kooskõlas sama määruse artikli 2 lõikega 4.

Artikkel 2

Konsulteerimis- ja koordineerimistaotlus

1. Kui varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemis (EWRS) on esitatud hoiatusteade vastavalt määruse (EL) 2022/2371 artiklile 19, hindavad liikmesriigid ja komisjon viivitamata vajadust terviseohutuse komitees konsulteerida ja reageerimist koordineerida.

2. Kui liikmesriik või komisjon tunnistab, et terviseohutuse komitees on vaja konsulteerida ja reageerimist koordineerida, esitab ta viivitamata sellise konsulteerimise ja koordineerimise taotluse EWRSis, terviseohutuse komitee koosolekul või terviseohutuse komitee sekretariaadile.

3. Taotluses täpsustatakse konsulteerimise ja koordineerimise teemad, mis on asjakohased tõsisele piiriülesele terviseohule reageerimisel.

4. Kui terviseohutuse komitee sekretariaat saab konsulteerimis- ja koordineerimistaotluse, teatab ta sellest viivitamata terviseohutuse komiteele.

Artikkel 3

Teabevahetus

1. Kui liikmesriigid või komisjon edastavad pärast hoiatusteate esitamist kättesaadavat asjakohast teavet või ajakohastavad algset hoiatusteadet, kasutavad nad selleks EWRSis olevat kommentaari lisamise funktsiooni.

2. Pärast konsulteerimise ja reageerimise koordineerimise taotlust kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõigetega 2 või 4 edastavad liikmesriigid või komisjon viivitamata EWRSi kaudu kogu kättesaadava asjakohase teabe. See teabevahetus võib toimuda ka terviseohutuse komitee koosolekul.

3. Liikmesriigid loovad kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 3 punktis 7 määratletud terviseühtsuse põhimõttega tõhusad teabevahetuskanalid oma vastavate EWRSi pädevate asutuste ja muude nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate asjaomaste pädevate asutuste vahel.

Artikkel 4

Konsulteerimine ja reageerimise koordineerimine terviseohutuse komitees

1. Kui on esitatud tõsise piiriülese terviseohu korral konsulteerimise ja sellisele ohule reageerimise koordineerimise taotlus kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõigetega 2 või 4, kutsub komisjon üles konsulteerimisele terviseohutuse komitees, et koordineerida reageerimist. See konsulteerimine toimub hiljemalt 48 tundi pärast taotluse saamist. Seda ajavahemikku võib kohandada sõltuvalt taotlusega seotud olukorra pakilisusest või ohu tõsidusastmest.

2. Kui liikmesriigid kavatsevad võtta rahvatervisemeetmeid tõsisele piiriülesele terviseohule reageerimiseks või sellised meetmed lõpetada, teavitavad nad võimalikult kiiresti ja vähemalt 14 päeva ette teisi liikmesriike ja komisjoni terviseohutuse komitees nende meetmete laadist, eesmärgist ja ulatusest ning konsulteerivad ja koordineerivad seal nendega nimetatud tähtaja jooksul sel teemal.

3. Kui rahvatervise kaitsmise vajadus on nii pakiline, et rahvatervisemeetmed on vaja vastu võtta või lõpetada viivitamata, teavitavad liikmesriigid teisi liikmesriike ja komisjoni kohe ja hiljemalt 24 tunni jooksul pärast nende meetmete vastuvõtmist või lõpetamist. Selles teabes kirjeldatakse nende meetmete laadi, eesmärki ja ulatust.

4. Pärast seda, kui komisjon on kutsunud üles artikli 4 lõike 1 kohasele konsulteerimisele, vaatab terviseohutuse komitee läbi konkreetse ohu kohta kättesaadava teabe, sealhulgas hoiatusteated, riskihindamised ja muu liikmesriikide või komisjoni edastatud teabe, sealhulgas seoses rahvatervisemeetmetega.

5. Kui liikmesriigid kavatsevad võtta rahvatervisemeetmeid tõsisele piiriülesele terviseohule reageerimiseks, võtavad nad arvesse terviseohutuse komitees toimunud konsulteerimise ja koordineerimise tulemusi.

Artikkel 5

Riski- ja kriisiteavitus

1. Kui liikmesriigid esitavad teavet artikli 5 lõike 2 kohaste riski- ja kriisiteavitusmeetmete kohta, täpsustavad nad sihtrühma, sisu ja kanalid.

2. Kui pärast konsulteerimise ja reageerimise koordineerimise taotlust kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõigetega 2 või 4 on vaja koordineeritud riski- ja kriisiteavitust ELi tasandil, toetab komisjon teavitussõnumite koostamist.

Artikkel 6

Kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra toetamine

Kui aktiveeritakse kriisidele poliitilist reageerimist käsitlev ELi integreeritud kord (IPCR) ([7]) ning kui liikmesriik või komisjon on esitanud tõsise piiriülese terviseohu korral konsulteerimise ja sellisele ohule reageerimise koordineerimise taotluse kooskõlas määruse (EL) 2022/2371 artikli 2 lõigetega 2 või 4, teeb terviseohutuse komitee sekretariaat koostööd IPCRi sekretariaadiga ja koordineerib temaga oma tegevust, et tagada õigeaegne teabevahetus, mis hõlmab teavet reageerimismeetmete ning terviseohutuse komitee arvamuste ja suuniste kohta seoses tõsiste piiriüleste terviseohtudega, ning et aidata kaasa sidusatele ja tõhusatele meetmetele.

Artikkel 7

Rakendusotsuse (EL) 2017/253 muutmine

Rakendusotsuse (EL) 2017/253 artikkel 2 ja artiklid 4–6 jäetakse välja.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 29. jaanuar 2026

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

([7]) Otsus 2014/415/EL.